

נקודה למחשבה

מחשבה אקטואלית
מפרשת השבוע

פרשת האזינו

פָּעֵלוּ כִּי
כָּל דְּרָכָיו
מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה
וְאִין עֹל צְדִיק וַיִּשֶׁר הוּא
(דברים, לב, ד).

לא אחת או מצפים לעשות
'דילים' עם ריבון העולמים. נתרום כך וכך
לצדקה ונחתם לחיים טובים ומאושרים.
נסייע לחולים קשים ונהיה אנחנו וצאצאינו
בריאים ושלמים כל הימים. וזה לא תמיד עובד.
סיפורי היהבטחתי-ולא-נושעתי' לא ממלאים
עלונים, אבל כולנו מכירים אותם מקרוב. השאלות
זועקות. הכאב, לעיתים, בלתי נתפס.

וחובתנו לענות לעצמנו, שוב ושוב, את הפסוק
הזה. הצור, תמים פעלו. כל דרכיו משפט. א-ל אמונה. אין
עוול. צדיק. וישר.

ב. אלוקים לא באמת זקוק לי

זו נקודה פנימית כאובה.

שש-מאות-ושלוש-עשרה מצוות ציווה עלינו בורא
העולם. זה באמת חשוב לו? שוכן-עד, מרום וקדוש שמו.
באמת מעניין אותו אם אני, הקטן באדם, קם בזמן לקריאת
שמע? באמת דחוף להשי"ת שבדיוק אני, מכל אנשי
העולם, אמנע מלספר את הרכילות העסיסית שעומדת לי
על קצה הלשון?

אם נהיה כנים עם עצמינו, רבים מחטאינו נובעים
מהתפיסה השגויה הזו. מה יקרה אם אוותר לעצמי פעם
אחת? זה באמת כזה דחוף?

התשובה היא קודם כל: זה חשוב לך בעצמך.

ה' לֵה' תִּגְמְלוּ זֹאת עִם נֶבֶל וְלֹא חָכֵם הָלוֹא הוּא
אָבִיךָ קִנְיָ הוּא עֲשֶׂה וַיִּכְנֶנְךָ. (שם, ו).

למה זה קרה?

השנה נקרא את פרשת האזינו בשבת-שובה.
שבת שחלה בעיצומם של ימי התשובה וקרבת האלוקים.

בימים אלו או משיבים אל ליבנו את המעשים
והפעולות שהתרגלנו לעשות, עושים חשבון-נפש ובודקים
באיזו מתוך הפעולות שלנו או גאים ואלו, חלילה, לא
מתאימות לאורח-החיים שאנו מאמינים בו.

לאחר התבוננות פנימית מעמיקה או מקווים
להגדיר לעצמנו את נקודות התורפה שלנו, לחזק אותן
ולשוב בתשובה שלימה.

המשימה הזו קשה. או חיים בשטף, עושים
פעולות מתוך שיגרה. לא תמיד או יודעים לבחון את
שורש הפעולות הבעייתיות שלנו.

בפרשת השבוע מניח משה בני ישראל את
שירת הסיום של ספר התורה. שירה שתשמע כעדות
לאורך התקופות השונות שהעם יעבור. ניתן להתבונן
רבות בשירה-מופלאה זו. חבויים בה מטמונים ותובנות
נאדרות. השבוע, ניגע במסע הפנימי בו מוליכה התורה את
החוטא. קריאה מדוקדקת של שירת האזינו תשמע לנו
מפתח להבנת שורשי החטאים ואם נזכה נוכל למצוא בה
גם את דרך התשובה.

א. צדיק ורע לו

אחת השאלות הקשות ביותר היא שאלת הגמול
והשכר בעולם הזה. כל אחד מאיתנו מכיר אנשים טובים
שרע להם ואנשים רעים שטוב להם. הכאב הוא עצום. לא
מעט יהודים הפנו עורף לאלוקיהם בשל שאלות כבדות-
משקל אלו. עד היום נשמעת שוב ושוב השאלה 'איפה
אלוקים היה בשואה? ותשובה - אין. בעולם שלנו יש יותר
שאלות מתשובות. איננו מצפים לתשובות פרטניות על כל
מקרה ומקרה.

פרשת השבוע מעניקה לנו משפט-זהב אחד.
משפט שזוהר אלינו מתוך החשיכה, גם בינות
לייסורים והמכאובים הקשים: הצור תמים

וזו הסיבה שצרות מגיעות. כאשר אדם שוכח את אלוהיו מתוך שלווה ונוחות-יתר, יש צורך לזעזע אותו. פתאום דברים אינם מובנים מאליהם. פתאום סדר-היום מתערער, הבריאות כבר לא מובנת מאליה, הפרנסה כבר לא זורמת כמו שצריך. ואז נזכרים באלוקים. כשקשה, כשמורכב, יודעים למי לפנות.

לעברות שאנו עושים מתוך שגרת-שפיע אין פתרון מלבד התבוננות. או צרות. כדאי, אם כן, שנבחר בדרך הנוחה יותר והנכונה יותר.

ד. עשיתי הכל לבד

בתוך פסוקי השירה מופיע הפסוק הבא: אָמַרְתִּי אֶפְאַיֶּהֶם אֲשֶׁבִּיטָהּ מֵאֲנֹשׁ זָכְרָם (שם, כו). הקב"ה אומר שבעצם, היה רוצה, כביכול, לפזר את עם-ישראל בצורה כזו שזכרם יאבד מהעולם. אך הוא אינו עושה זאת פֶּן יִנְכָרוּ צָרֵימוֹ פֶּן יֹאמְרוּ יָדִינוּ רָמָה וְלֹא ה' פָּעַל כָּל זֹאת (שם, כז). אם זה יקרה בצורה כזו עלולים הגויים לנכס את ההצלחה לעצמם. להתעלם מיד ה'.

וזו בעיה של מצליחנים. אנו מוכשרים, בעלי ידיים טובות, האינטליגנציה הרגשית שלנו מפותחת וכך גם האינטליגנציה הכללית. איפה אלוקים בתמונה? עשינו הכל לבד!

במקרה כזה מומלץ לעצור ולהיזכר בכישלונות. כמה שנרצה להדחיק זאת, הכישלונות שם. בואו ניזכר בכל הפעמים שהיינו משוכנעים בצדקתנו ובסוף, לא נעים, נכשלנו. כנראה שהמוח שלנו הוא לא מפתח להכל. גם אנחנו זקוקים לעזרה משמים.

*

אלו המפתחות.

נעמיק בנתונים, נלמד את עצמנו, ונזכה בעזרת ה' לחתימה טובה ולשנה מתוקה. אמן.

ה"א הידיעה שבפסוק זה מופיעה ברוב ספרי התורה כמילה בפני עצמה. המילה היחידה בתורה בת אות אחת. והיא מבטאת תמיהה אינסופית. ה? אתה באמת חושב שאפשר להזיק לה? שאפשר לפעול בניגוד לרצונו?

הלא הוא ברא אותך בעצמך. הוא ייסד אותך כאן בעולם. הוא עשה עושה ויעשה לכל המעשים. אתה – יכול לעשות לו משהו? המצוות לא כאן בשבילו. המצוות ניתנו בשבילך! בכל פעם שאתה עושה פעולה חיובית אתה מוסיף לקומת האדם שלך נדבך נוסף. כשאתה עומד בפני עצמך אתה כבר לא חלק מהעולם וימה כבר יכול להיות. אתה בונה את עצמך על פי הוראות ה'. לבד. כל פעולה חשובה. כל מצווה קריטית.

אבל התשובה המלאה מופיעה רגע לפני תחילת השירה. כאשר משה רבינו מורה לכל יהודי ויהודי לכתוב לעצמו את ספר התורה. גם אדם שיש לו ספר-תורה מהודר בירושה, מצווה לכתוב לעצמו ספר חדש. כי כל יהודי עומד בפני עצמו. אין אדם דומה לחברו. אין תפקיד שווה לתפקיד האישי של כל יחיד ויחיד.

האם חשוב למישהו אם אני עושה או לא עושה משהו? קודם כל – זה קריטי עבורך. וחץ מזה, ודאי שזה חשוב. כי מה שאתה לא תעשה, אף אחד בעולם לא מסוגל לעשות!

ג. שגרה של שפע

כשהכל זורם חלק, גם אנחנו זורמים.

וַיִּשְׁמַן יִשְׂרָאֵל וַיִּבְעֹט שְׂמֵנֵהוּ עֲבִיטָהּ כְּשֵׁיטָה וַיִּטֵּשׂ אֱלֹהֵי עֲשָׂהוּ וַיִּנְבֵּל צוּר יִשְׁעָתוֹ (שם, טו).

פריקת העול בעם ישראל נבעה תמיד מתוך אוכל, שתיה ושלווה (ספרי). כאשר אדם רגוע מבחינה כלכלית, כאשר משפחתו בריאה והכל טוב לו, חסרה לו חדוות היצירה. אדם נינוח לא עסוק בלחפש דרכים להפוך את החיים שלו לטובים יותר.

רוצים להעיר? להאיר? | אתר 'נקודה למחשבה • הגות ומחשבה יהודית' | nekudalemachshava.co.il
מוזמנים לפנות בטלפון: 054-849-6992

מעוניינים לקבל 'נקודה למחשבה' בכל שבוע למייל? כתבו לכתובת moshe.oppen@gmail.com